

MÜZİK

Selmi ANDAK

Ferdî Statzer ve Konservatuvar'da piyano eğitimi

1974 yılında müzik dünyamızın kaybettiği tanınmış piyanist, öğretmen ve besteci Ferdî Statzer için geçenlerde Atatürk Kültür Merkezinde bir «Anma Konseri» düzenlendi. Mevsimin görkemli sanat olaylarından biri sayılabilecek nitelikteki bu Anma Konseri'ni başta Ferdî Statzer'e yaşam yıllarında büyük sevgiyle, içtenlikle destek olmuş eş değerli viyolonist Lili Statzer, yetiştirdiği öğrencilerden ve sanatçılardan, müzik eleştirmen ve yazarlarından bazıları, dostları ve sanatseverler izlediler.

Kısa ve sade bir törenle başlayan «Anma Konseri»nin sunuculuğunu Muammer Yeşil yaptı ve F. Statzer'in kişiliğini belirtmeğe çalıştı. Açılış konuşmasında İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası Müdürü Özer Sezgin'den sonra, sanat ve kültür otoritelerimizden Vedat Nedim Tor, İstanbul Devlet Opera ve Balesi Müdürü Mükerrrem Berk müzik dünyamızda kayıpla büyük boşluk yaratan Ferdî Statzer'in eğitici ve sanatçı özelliklerini ve niteliklerini belirten konuşmalar yaptılar, bazı anıları yansıttılar. Sonra konsere geçildi ve Ferdî Statzer'den yetişen ve bu anma gününde bulunabilen sanatçılardan sırasıyla: Mehveş Emec, Victoria Kasuto, Araks Ertemer, Gönül Gökdoğan, Ayşegül Sarıca, Hülya Tarcan, Netali Mihailides, Talin Taşçıyan, Nuri İyçil, Ergican Saydam bazı ünlü bestecilerin (Chopin, Debussy, Beethoven, Rahmaninov, F. Martin, Bartok, Wieniavski, F. Schmitt, Schumann) tanınmış yapıtlarından bölümler yorumladılar. Özellikle piyanist Ergican Saydam'ın, çalmaya başlamadan önce, hocası Ferdî Statzer'i anarken, onun «akademisyen niteliği, sahne piyanisti yetiştirme isteği, piyano kültürü'nü aşılama sı, yetenekleri bulmadaki sağlam sezisi, piyano yorumunda müzikal diksiyon, teoriye düşkünlük ve uygulayıcılık (apporteur)» konularında sanatçı kişiliği ve ustalığı üzerine ilginç konuşması anlamlı ve önemliydi...

«PIYANO OKULU»

Ferdî Statzer (1906 - 1974), bençe başlıbaşına bir «piyano okulu» (ekol) idi... Ve 1932 yılından başlayarak İstanbul'da eski adı «Darüelhan» olan İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda fillzlenen bu «piyano ekolu», o sıralarda piyano dersleri veren Cemal Reşid Rey, bayan Hege, Ömer Refik Yaltkaya, bayan Nezihe gibi öğretim üyelerinin yanı sıra, özellikle Ferdî Statzer'in Viyana müzik kaynağından güçlenen eğitim sistemiyle sağlam temele dayandı ve günümüze kadar semeresini, yetiştir-

diği Türk piyano virtüozları ile gösterdi.

Ölkemizde evrensel - çoksesli müzik kültürü ve eğitimi alanında bu «mutlu dönem»in açılışı, hiç kuşku yok 1931 yılında, Türkiye'de müzik eğitimi programlarının yenileştirilmesi konusunda, uzmanlığından yararlanmak üzere Viyana'dan çağrılan dünya çapındaki müzik otoritesi ve besteci Joseph Marx'ın İstanbul'a gelişiyle başladı... O zamanlar Darüelhan'ın müdürü Musa Süreyya (1884 - 1932) ve onun ölümünden sonra 1932'den itibaren Yusuf Ziya'nın müdürlüğü süresinde, Joseph Marx'ın çok olumlu önerileri ve çalışmalarıyla eğitim sisteminde bilinçli bir yenilik çığırını açıldı. Bu arada «Darüelhan» adı İstanbul Konservatuvarı'na dönüşerek, Konservatuvar öğrenim Beşiktaş'ta Yatılı ve Beyoğlu'nda Yatısız bölümleriyle metodlu biçimde gelişmeğe başladı. İşte bu yeni dönemle birlikte, evrensel olduğu kadar ulusal yapıya ve öğelere de saygılı ve bağlı bir müzisyen olan Ferdî Statzer'in İstanbul Konservatuvarına piyano öğretim üyesi oluşundan, yaşamının sonuna kadar hizmetleri büyük oldu: Ferdî Statzer bir yanda «yetenekli çocukları» ortaya çıkarırken, günümüzde bir çoğu uluslararası değer kazanmış Türk piyanistlerini yetiştirdi: Ayşegül Sarıca Verda Erman Ergican Saydam, Gülsiren Sadak, Suna Ersoy, Hülya Tarcan, Özen Veziroğlu, Merur Güneyman, Tiraşe Güneyman, Gülay Uğurata bu sanat zincirinin sadece birkaç halkası. Halen Sovyet Rusya'da virtüozluk ve yorumculuk güvünü büyük boyutta ilerletmekte olan piyanist Arın Karamürsel de Ferdî Statzer'in yetiştirdiği değerlerden biri... (Bu Anma Konseri'ne Verda Erman rahatsızlığı ve Arın Karamürsel dış ülkede bulunuşu nedenleriyle katılamadılar.)

1906'da Viyana'da doğan Ferdî Statzer, Viyana Yüksek Müzik Akademisi'nde otorite Joseph Marx'ın yanından yetişti. Orada Türk müzisyenleri Hasan Ferit Alnar ve Necli Kâzım Akses'le Ferdî Statzer gerek dostluk gerek çalışma açısından adeta bir üçlü oluşturdular. Statzer'in ülkemize kazandırılmasında bu sanatçılarımızın da rolü oldu ve atanması J. Marx'ın tavsiyesiyle gerçekleşti. 1972'de Avusturya Cumhurbaşkanı Ferdî Statzer'e «fahri profesörlük» unvanını törenle vermişti.

Ferdî Statzer, İstanbul'da önce Türk Tiyatrosu'nun büyük değerlerinden aktörs Bedia Muvahhit ile evlenmiş ve ayrılmıştır. Sonra 1974 yılından ölümüne kadar, en büyük desteği eş viyolonist Lili Statzer oldu.

Ferdî Statzer piyano eğitiminde usta bir öğretmen - pedagog oluşu yanısıra, özellikle ünlü virtüozlara eşlik eden başarılı bir piyanist, ayrıca orkestra şefliği ve bazı besteleriyle müzik dünyamıza katkıda bulunan bir değerdi. Her zaman anılması gerekir...

